

УДК 35.07(1–2/4ЄС)+(477)

О. Киричук

НАЦІОНАЛЬНИЙ РІВЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО УПРАВЛІННЯ

На прикладі діяльності інституцій ЄС визначено співвідношення між загальнонаціональною і національною складовою в управлінні Європейського Союзу. З'ясовано механізми реалізації національної суб'єктності країн-членів ЄС.

Ключові слова: Європейський Союз, національний рівень управління, міжурядовий підхід, державний суверенітет, субсидіарність, пропорційність, розподіл компетенцій.

Складне мережеве управління, яке багатьма вченими розглядається як європейський варіант глобального управління, зумовлює нові виклики, пов'язані з труднощами гармонізації національної і наднаціональної його складової. Б. Андерсон характеризує поняття глобального (у цьому випадку європейського) управління у контексті питань “подолання просторової локалізації держави, а також експансію політичного суверенітету та контролю за межі національних кордонів”, зменшення ролі національної держави і збільшення ролі субнаціональних та наднаціональних акторів, що виражається, зокрема, і в передачі їм частини національного суверенітету. На його думку, відбувається не тільки експансія суверенітету за національні межі, але і його перерозподіл [1]. Розглядаючи принципи субсидіарності та пропорційності, Н. Мусіс відзначає, що якщо держави-члени багатонаціональної інтеграційної схеми приймають спільну політику, вони одночасно втрачають певний обсяг національної незалежності в цілях і засобах їх досягнення, оскільки сегменти національного суверенітету змішуються в новій концепції “Спільного суверенітету”. Однак ця втрата незалежності обмежується двома способами: по-перше, тривалим впливом держав-членів на розвиток загальної політики через спільні інститути, в яких вони беруть участь; по-друге, широким вибором засобів (методів), які вони застосовують для досягнення спільної політики. За цього автор акцентує увагу на “прямому методі координації” як не примусовому засобі, спрямованому на поширення кращого досвіду та наближення головних цілей загальної політики [2].

З огляду на такі тенденції у європейському урядуванні, не менш важливим є визначення частки національного управління країн-членів ЄС, що особливо актуально для України, громадяни якої неоднозначно оцінюють державний курс на європейську інтеграцію.

Актуальність проблеми обумовлює посилений інтерес серед західних вчених: Ф. Брюке, Г. Волеса, В. Волеса, Р. Галла, Ж. Говарда, К. Гетца, Д. Дайнена, Ж. Зіллера, С. Кассесе, Х. Кассіма, П. Матіасена, А. Менона, Н. Мусиса, Е. Ноеля, Н. Нугента, М. О'Нейла, Д. Олову, Е. Паже, В. Патерсона, Х. Реншау, Р. Родеса, Ж.-Л. Сорона, Дж. Фархурста, А. Форстера та інших. Проблема співвідношення національного і наднаціонального у європейському управлінні також вивчається вітчизняними вченими, а саме: І. Грицяком, В. Бодровим, Н. Вінниковою.

Однак з'ясування цієї проблеми утруднюється тим, що, як слушно наголошує Х. Кассім, сучасна бюрократична система ЄС характеризується невизначеністю

конституційного балансу між національним та європейським рівнівнями, ускладнюється, з одного боку, проникненням до неї посадових осіб із національних систем державного управління, які беруть на себе функції європейського управління [3].

Метою статті є визначення співвідношення між загальнонаціональною і національною складовою в управлінні Європейського Союзу та з'ясування механізмів реалізації національної суб'єктності країн-членів ЄС.

Баланс національної і наднаціональної складової визначається ситуацією, коли наднаціональний характер Союзу вимагає, що всі держави-члени повинні “здати” частину свого суверенітету шляхом імплементації європейських договорів у національне законодавство, застосуванням директив європейських інституцій у галузевих політиках на національному рівні та підпорядкування стандартам, які вводять Європейська Комісія чи Європейський суд.

Деякі дослідники висловлюють орієнтоване на державне управління припущення, що європейська інтеграція не ставить під сумнів автономію національних держав, але посилює її. Як важливі елементи інституційної системи ЄС та суб'єкти його управлінської діяльності країни-члени ЄС утворюють основну частину “кровоносної системи” Європейського Союзу [4]. Від жодного уряду не вимагається більшої інтеграції, аніж він хоче, тому що прийняті Європейською радою угоди є загальним знаменником позиції всіх держав-членів. Окрім того, щоб така угода вступила в силу, необхідна її ратифікація відповідно до національного законодавства (шляхом референдуму чи національним парламентом) і затвердження глави певної держави.

Національний і європейський рівні управління передбачають чіткий розподіл компетенції між Європейським Союзом та державами-членами. У винятковій компетенції ЄС перебувають питання митного союзу, конкуренції на внутрішньому ринку, монетарної політики в зоні євро, збереження біологічних ресурсів моря. До спільної (розділеної) компетенції ЄС та держав-членів зараховано окремі питання соціальної політики; проблеми економічної й територіальної єдності; питання сільського господарства, рибальства й захисту довкілля, а також питання захисту інтересів споживачів, управління транспортними, телекомунікаційними й енергетичними мережами. Конституція вимагає від країн Євросоюзу спільної імміграційної політики, яка передбачає однакове ставлення до легальних мігрантів на будь-якому із зовнішніх кордонів ЄС. Передбачається також узгодженість зусиль держав-членів у боротьбі з тероризмом, організованою злочинністю, корупцією, незаконною торгівлею наркотиками, сексуальною експлуатацією та відмиванням грошей. Міждержавне співробітництво зберігається у сферах промисловості, культури, туризму, освіти, спорту й цивільної оборони [5].

Прихильники державно-центристського підходу стверджують, що унікальна інституційна структура ЄС є цілком прийнятною для національної держави і її уряду, оскільки вона посилює, а не послаблює державу. До того ж, загальний напрямок європейської політики узгоджується з державним контролем над внутрішніми справами, а державні особи, що приймають рішення, здатні реагувати на політичний тиск з боку ЄС, якщо такий буде застосовуватись до держави. Але наднаціональні інститути хоч і мають незалежний вплив у процесі прийняття рішень, однак та їх роль повинна бути прийнята для національних суб'єктів, щоб пояснити зміст європейської політики. Окрім того, держави повинні монополізувати зв'язки між вітчизняними та європейськими акторами, оскільки перш ніж

національний політик чи управлінець буде затверджений Європейським Парламентом на пост сврочиновника (комісара у Європейській Комісії чи представника певного комітету, наприклад Корепер), він має бути делегований туди державною владою. У такому контексті наднаціональна і національна система управління не є конкурентами, а партнерами, які утворюють між собою мережу взаємодії.

Відомий американський політолог Е. Моравчик вважає, що саме міжурядова перспектива малює картину, коли у центрі політики ЄС найважливішими дійовими особами є національні уряди [6]. З іншого боку, значення їхне обмежене, бо вони не спроможні вийти за межі свого статусу центрального органу влади лише у своїй країні. У загальноєвропейському контексті їхня мета полягає у сприянні міжурядовим переговорам щодо зниження трансакційних витрат. Аналізуючи методи запровадження спільної сільськогосподарської політики ЄС, І. Грицяк робить висновок, що “повноваження національних урядів в галузі сільського господарства передано від національного рівня до рівня ЄС” [7]. З огляду ліберальної концепції міжнародних відносин Е. Моравчика, з огляду на внутрішній і транснаціональний контекст, у якому на сьогодні перебувають держави, змінюються механізми захисту національних преференцій. Основні соціальні цілі, що є основою стратегічних розрахунків уряду, досягаються шляхом перманентних переговорів, які відбуваються не тільки на міждержавному, але і на міжурядовому та на інших інституційних рівнях ЄС [8].

Л. Хуге і Г. Марке хоч і погоджуються, що центральні уряди залишаються життєво важливою складовою європейської політики, але вони втрачають монополію на прийняття рішень. Натомість політична відповідальність на сьогодні розподіляється між різними суб'єктами на європейському, національному та субрегіональному рівнях [9]. На думку Л. Хуге, новоутворюючою картиною є те, що держава обмежена кількома аренами для політичної боротьби, а європейські інститути (наприклад, Єврокомісія або Європарламент) можуть бути окремими впливовими, незалежними суб'єктами політики ЄС. Кожен рівень має своїх акторів, важливі ресурси (інформаційні, політичні сили, досвід і авторитет) і всі вони беруть участь у переговорних відносинах [10]. Для нас більш прийнятною є думка тих політологів, які зауважують, що європейська інтеграція зменшила прерогативи держави і держава більше не є монополістом на європейському рівні політики чи агрегації національних інтересів, а державні керівники втратили монополію у прийнятті рішень і вимушені поділитись своїми управлінськими повноваженнями з різними групами впливу, які формують транснаціональні мережі. Хоча субнаціональні і європейські актори ніде не применшують значення національного уряду у якості авторитетного суб'єкта прийняття рішення, багаторівневе управління також припускає, що деякі субнаціональні суб'єкти (наприклад, німецькі землі) є більш впливовими, ніж інші, почасти тому, що мають фінансову і політичну владу на національному рівні. Але одночасно субнаціональні актори також обмежені у прийнятті рішень і якщо вони і здатні чинити певний вплив, то відбувається це через їх здатність чинити тиск на центральний уряд. Навіть коли субнаціональні актори знаходяться в інституціях ЄС (наприклад, у Комітеті регіонів), їхня здатність до самостійних дій обмежена урядами своїх країн. Нарешті, прихильники мультиуправління показують, що субнаціональний рівень має більше значення в окремих секторальних політиках, наприклад, переговори між ЄС, національними і субнаціональними акторами стосовно структурних фондів, до того ж переважно на

стадії реалізації, а не на стадії підготовки нового договору або доповнень до попереднього [11].

Мислячи категоріями державного управління епохи модерну кінця XVIII – початку XX ст., дослідники країн СНД здебільшого не розуміють, чому держави-члени ЄС віддають частину свого суверенітету і своєї компетенції на наднаціональний рівень і навіть держави “терплять” вплив інших членів ЄС, якщо це загрожує їхньому самостійному державному управлінню? Саме у такому контексті мислять багато українських політиків, які заявляють: “Ми не будемо проситися у Євросоюз – ми збудуємо Європу у себе в Україні”. У цьому контексті Е. Моравчик зауважує, що правильніше було б поставити питання, чому держави відмовляються від суверенітету у процесі європейської інтеграції, а державні високопосадовці передають частину своїх компетенцій чиновникам Європейського Союзу? [12].

На питання, чому західноєвропейські політики виражають готовність віддати частину державного суверенітету для того, щоб забезпечити гарантії певної частки суверенітету, що залишилася у держави, американський політолог Е. Моравчик відповідає таким чином:

По-перше, на його думку, ця готовність західноєвропейських політиків склалася історично у процесі відбудови державної інфраструктури після Другої світової війни: більш ефективними виявилися колективні засоби недопущення нової війни (НАТО) і колективний контроль над національним ринком вугілля, сталі і енергії (Європейське Співтовариство вугілля і сталі, Євроатом), більш ефективними були спільні критерії пересторог та настанов у взаємовигідній торгівлі (Європейське економічне товариство і Європейська асоціація вільної торгівлі).

По-друге, на його думку, європейські державні діячі хочуть перекласти прийняття рішень на наднаціональний рівень з огляду на необхідність реформування економіки і можливість перекласти відповідальність за непопулярні рішення на загальноєвропейську політику. Окрім того, за умов спільної економічної політики держав-членів ЄС зникає потреба державних високопосадовців та політиків звітувати на чергових виборах про загальний обсяг державних успіхів чи невдач – можна зосередитись на перевагах, які отримала держава в одному секторі (наприклад, сільськогосподарському).

Професор Гарвардського університету Дж. Фріден у лекції, прочитаній 5 вересня 2011 р. у німецькій економічній асоціації Франкфурта-на-Майні, виділяє ще одну обставину, за якої уряди держав вимушені погоджуватись на наднаціональне управління – економічну кризу, за якої вони не спроможні стабілізувати економічний розвиток національної економіки. Система державного протекціонізму, яка на перший погляд виправдана з внутрішніх національних позицій і ймовірно навіть підтримувана певними бізнесовими колами, нашттовується в умовах глобалізації на таку ж політику протекціонізму з боку іншої країни. Неспроможність вирішити спірні зовнішньоторгівельні питання на рівні міждержавних договорів спонукає до розуміння потреби наднаціонального арбітра, яким може бути глобальний уряд [13]. Саме з такої позиції розпочався новий виток поглибленої європейської інтеграції після кризи 70-х рр. XX ст. Власне ця обставина і підготувала передумови для схвалення 1993 р. Єдиного європейського акту.

Можна висловити припущення, що ратифікація країнами-членами ЄС Лісабонського договору, який змінював баланс національного і наднаціонального на користь останнього, впливала із усвідомлення небезпеки наслідків нового витка

економічної рецесії з кінця 2007 р. Але одночасно відбулось збалансування національної складової із іншими суб'єктами європейського управління. Так, за Лісабонською угодою національним парламентам країн-членів ЄС надано право брати участь у законотворчій діяльності ЄС. Вони отримують право вносити свої пропозиції до текстів законопроектів, а також право перегляду висунутих Єврокомісією проектів законодавчих актів на предмет дотримання принципів пропорційності та субсидіарності. Це дасть змогу групі країн (не менше п'ятьох), що репрезентують 35% населення ЄС, відтермінувати рішення, ухвалені більшістю голосів в Раді ЄС. У випадку, якщо одна третина національних парламентів буде проти законопроекту, його відправлять до Єврокомісії на доопрацювання.

До того ж, ст. 290 Лісабонського договору запроваджує нові механізми контролю над Єврокомісією: 1) Європейський парламент або Рада ЄС мають право ухвалити рішення про скасування делегування Комісії повноважень щодо доповнення базових актів чи внесення до них поправок (якщо вони застосовуються нею некоректно); 2) делегований акт може набути чинності, тільки якщо протягом терміну, встановленого базовим актом, Європейський парламент і Рада не висловили проти цього своїх заперечень. Однак на практиці така процедура прийняття Комісією делегованого акта дає їй більший простір для маневру, ніж у випадку застосування формалізованої процедури комітології [14].

З іншого боку, глобальна криза спричинила негативні тенденції у поглибленні європейської інтеграції і змінила баланс наднаціональної і національної складової європейського урядування. Негативи ефектів “доміно” у глобалізації, нерівність і бідність в країнах, що розвиваються, залежність від потужних наднаціональних органів часто призводять до невдоволення і зумовлюють нові націоналістичні ідеї [15].

На противагу домінування наднаціональних установок, негативні тенденції інтеграції (неконтрольована міграція, розмивання національної ідентичності, труднощі конкуренції малого бізнесу з крупними монополістами) викликають реакцію з боку певної частини консервативного населення європейських країн, яка закликає свої уряди переглянути принципи держави та громадянської самосвідомості і узаконити політику протекціоністського підходу. Розмивання кордонів, міжнародне співробітництво і приплив нової робочої сили на європейський ринок створюють додаткові можливості для розширення бізнесу, створення нових робочих місць і більш високих доходів та кращого життя для мільйонів людей. Але міжнародна міграція розглядається місцевим населенням як загроза національній ідентичності і призводить до націоналістичної реакції відторгнення. У відповідь на ксенофобію приймаючого населення відбувається посилення національно-етнічної консолідації іммігрантів, які недружелюбно ставляться до корінних європейців.

Р. Касторьяно пише, що націоналізм є серйозною проблемою для ЄС, бо він піднімає питання про національні меншини, національну самобутність і розмаїття та ставить під сумнів здатність ЄС захищати національні особливості [16].

З утворенням єдиного економічного простору ЄС, мобільного, централізованого масового суспільства, зміни зайнятості та великого притоку мігрантів певна національно-культурна група вже не здатна утримувати монополію на який-небудь вид діяльності. В умовах традиційної держави з консервативним устоєм значне число громадян задіяно в управлінських та прибуткових фінансово-бізнесових сферах (коли дохід не піддається конфіскації) і до цих сфер з великими

труднощами допускаються меншини, позначені певним культурним чи соціальним клеймом. Водночас із затвердженням нового європейського порядку і нового стилю життя колишні меншини виявляються у вигравші: як зауважує Е. Геллнер, їх традиційно міський спосіб життя, вміння рахувати, комерційна кмітливність, більш високий рівень грамотності й іноді долученість до релігій, що має письмову традицію, роблять їх більш придатними до нової цивілізації, ніж представників старого правлячого класу чи селянства. А відсутність високого статусу дає змогу людині легше підібрати собі відповідне заняття, укласти розумну угоду і дотримуватися її умов [17]. До того ж, залучення значної кількості мігрантів до різних спеціалізованих агентств Європейського Союзу зумовлює заклики до державних органів влади захистити громадян своєї країни від напливу іммігрантів. Протистояння між автохтонним європейським населенням і іммігрантами є основою для зростання популярності партій, які виражають скепсис до європейської інтеграції.

Прикметно, що у складі Європейського Парламенту 2009 – 2013 рр., у порівнянні з попереднім скликанням 2005 – 2009 рр., зменшилась кількість депутатів від партій європейського спрямування і зросла кількість позафракційних депутатів, які представляють різні праворадикальні сили (110 мандатів). Зокрема, до них належать: представники Консервативної партії Великобританії (“торі”) – поміркованої правої партії, що бере свій початок із 70-х рр. XVII ст.; праворадикальної Британської національної партії, Демократичної юніоністської партії Великобританії; Соціалістичної партії Ірландії; національних партій Австрії – “Списку Ханса Мартіна”, Австрійської партії свободи; Бельгії – партії “Список Дедекера” та “Фламандський інтерес” (крайня права партія, що виступає за незалежність Фландрії і обмеженість міграції); Іспанії – представники партії “Союз, прогрес і демократія”; Нідерландів – Партії свободи. Позафракційних депутатів постсоціалістичних країн представляють: Рух за кращу Угорщину; Громадянський союз Латвії; “Велика Румунія”; Рух за демократичну Словаччину; партії Естонії “Таранд”, “Індрек”; Болгарська партія “АТАКА” (висуває 20 пунктів вимог радикальних змін і зміни конституції, зокрема визнання православної церкви офіційною релігією, виступає за вихід Болгарії із НАТО і проти членства в ЄС). Євроскептичні фракції “Незалежність і демократія” і “Союз за Європу націй” разом із позафракційними депутатами склали 142 мандати, що становить більшу половину від кількості депутатів [18].

С. Мудде, характеризуючи партії євроскептиків як популістські, пише, що їхній ідеології властиві націоналізм, ксенофобія, авторитаризм та популізм. На його думку, основою сучасного європейського націоналізму є антагонізм між станом як адміністративно-територіальною одиницею і нацією як культурною одиницею; основою ксенофобії – страх корінних європейців перед експансією іноземців, для яких ЄС дедалі більше відкриває двері; авторитаризм означає строгу віру в закон і порядок, але не обов’язково антидемократичні відносини; популізм розглядає суспільство з позицій двох антагоністичних класів: чесних “чистих” людей і аморальної “корумпованої еліти” [19].

Доцільно зауважити, що тоді, коли кількість громадян Європейського Союзу, які відчувають страх за втрату національного захисту, динамічно зростає (за даними Європейського інституту соціальних наук імені Лейбніца 2008 р. тільки 17% респондентів відповіли, що їм не властиві жодні “страхи” щодо європейської інтеграції), мало хто на пострадянському просторі думає, що набуття членства в

Європейському Союзу означатиме кінець їхньої національної, історичної та культурної самобутності. За даними того ж Інституту соціальних наук імені Лейбніца, 75% опитаних країн СНД розглядали Європейський Союз як захисника національних інтересів держави, національної економіки, історичної і культурної ідентичності від експансії наддержав [20].

Отже, в організації процесу управління ЄС зберігається як система представництва національних інтересів, так і варіанти транснаціонального представництва, що і забезпечує ефективність процесу прийняття рішень. У силу того, що у Європейському Союзі так і не склався як єдиний і потужний наднаціональний центр і не має власної чіткої виконавчої ієрархії, у процесі вироблення договірних (чи навіть конституційних) текстів основну роль продовжують відігравати національні уряди, які формалізували (колективну) монополію держав-учасників в інституційній сфері. Зокрема, представники виконавчої влади держав-членів Євросоюзу відіграють основну і вирішальну роль у визначенні змісту основоположних договорів і найважливіших законодавчих актів.

Одночасно в окремих галузях політики роль національних держав і лідерів менш значима. Уряди країн-членів уже не контролюють багато галузей господарської діяльності через появу нових суб'єктів управління, які формують складну інституційну мережу взаємодії на наднаціональному, національному і субнаціональному рівнях.

Якщо європейське управління на рівні прийняття рішень балансує між наднаціональними і міждержавними (міжурядовими) складовими, то на рівні реалізації європейських рішень ключова роль належить державі.

Література

1. Андерсон Б. Воображаемые сообщества. Размышления об истоках и распространении национализма [Текст] / Б. Андерсон ; пер. с англ. В. Николаева; Вступ. ст. С. Баньковской. — М. : КАНОН-пресс-Ц; Кучково поле, 2001. — 288 с. (Малая серия “CONDITIO HUMANA” в серии “Публикации Центра Фундаментальной Социологии”). — С. 117.
2. Мусіс Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу [Текст] / Н. Мусіс ; пер. з англ. — К. : К.І.С., 2005. — XIV с. — С. 33—36.
3. Kassim H. The European Administration: Between Europeanization and Domestication [Text] / Governing Europe ; ed. by J. Hayward and A. Menon. — Oxford : [s. n.], 2003. — P. 152.
4. Волес В. Творення політики в Європейському Союзі [Текст] / В. Волес, Г. Волес ; пер. з англ. Р. Ткачук. — К. : Вид-во ім. Соломії Павличко “Основи”, 2004. — 871 с.
5. Киричук О. С. Історія європейської інтеграції: етапи, результати та досягнення. Політичні виклики європейської інтеграції [Текст] : курс лекц. для слух. спец. “Публічне адміністрування”. — Львів : [б. в.], 2011. — 82 с.
6. Moravcsik A. Preferences and power in the European Community: A liberal intergovernmentalist approach / A. Moravcsik // Journal of Common Market Studies [Text], 1993. — V. 31. — Issue 4. — December. — P. 473—524.
7. Грицяк І. Європейське управління: теоретико-методологічні засади [Текст] : монографія / І. Я. Грицяк. — К. : К.І.С., 2006. — С. 172—176.

8. Moravcsik A. Taking Preferences Seriously: A Liberal Theory of International Politics / A. Moravcsik // International Organization [Text]. — 1997. — V. 51. — Issue 04. — September. — P. 524—525.

9. Hooghe L. The Making of a Polity: The Struggle over European Integration / L. Hooghe, G. Marks // Series/Report European University Institute [Electronic resource]. — № EUI RSC; 1997/31. — Access mode : <http://hdl.handle.net/1814/1509>.

10. Hooghe L. The European Union and Multi-Level Governance in Practice: Patterns of Subnational Involvement: Expansion, Divergence, Complexity / [Electronic resource] / L. Hooghe ; UNSPECIFIED, Charleston, South Carolina (Unpublished). — Access mode : <http://aei.pitt.edu/7298>.

11. Wallace H. Policy-making in the European Union [Text] / H. Wallace, M. A. Pollack, A. R. Young. — Oxford : Oxford University Press, 2010 — С. 382—386.

12. Moravcsik A. Preferences and power in the European Community: a liberal intergovernmentalist approach... — P. 482.

13. Krasner S. D. Global Communications and National Power: Life on the Pareto Frontier / S. D. Krasner // World Politics [Text]. — 1991. — Vol. 43. — № 3. — April. — P. 336—366.

14. Christiansen T. Comitology between Political Decision-Making and Technocratic Governance: Regulating GMOs in the European Union / T. Christiansen, J. Polak // EIPASCOPE [Text]. — 2009. — № 1. — P. 8.

15. Kay Deaux. To Be an Immigrant [Text] / Russell Sage Foundation. — [S. p. : s. n.], 2006. — P. 113—126.

16. Kastoryano R. An identity for Europe: the relevance of multiculturalism in EU construction [Text] / R. Kastoryano. — N.-Y. : Palgrave Macmillan, 2009. — 272 p.

17. Геллнер Э. Нации и национализм [Текст] / Э. Геллнер ; пер. с англ. Т. В. Бредниковой, М. К. Тюнькиной ; ред. и послесл. И. И. Крупника. — М. : Прогресс, 1991. — С. 3.

18. Киричук О. С. Інституційні основи ЄС [Текст] : курс лекц. для слух. спец. “Публічне адміністрування”. — Львів : [б. в.], 2011. — 49 с.

19. Mudde C. Globalization: The multi-faced enemy? / C. Mudde // CERC Working Paper [Text]. — № 3. — P. 13.

20. Leibniz Institute for the Social Sciences [Electronic resource]. — Access mode : <http://zacat.gesis.org>.

O. Kyrychuk

NATIONAL LEVEL OF EUROPEAN MANAGEMENT

On the example of the EU institutions the relationship between national and ethnic component in the management of the European Union is defined. The mechanisms of national subjectivity realization of the EU member states are clarified.

Key words: European Union, the national level of management, intergovernmental approach, state sovereignty, subsidiarity, proportionality, the distribution of competencies.